

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I. благоволео је, на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за шефа хируршког одељења чачанске окружне болнице I реда, Д-р Милана Т. Стајића, бившег средског лекара.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 1. августа 1909. год. у Рибарској Бањи.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Владимир Јовановић, полицијски писар треће класе среза пожаревачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 6. августа 1909. год. у Рибарској Бањи.

КАЖЊЕНИ ЧИНОВНИЦИ

Г. Александар Југовић, полицијски писар среза расинског, кажњен је одузимањем осмодневне алате решењем Господина Министра Унутрашњих Дела од 7. ов. м-ца П. № 17534, за кривицу из тачке 10. б § 43. закона о чиновницима грађанског реда.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу јуну 1909. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца јуна извршено је у Србији:

1. Убиства	32
2. Нехотичних убиства	1
3. Детоубиства	4
4. Покушаја убиства	30
5. Разбојништва	6

6. Тешких телесних повреда	21
7. Паљевина	20
8. Опасних крађа	176
9. Злонамерних поништаја туђих ствари	51

Од изложених дела пронађено је:

Убиства	27	или	84.3%
Нехотичних убиства	1	»	100 %
Детоубиства	2	»	50 %
Покушаја убиства	29	»	96.6%
Разбојништва	5	»	83.3%
Тешких телесн. повреда	21	»	100 %
Опасних крађа	63	»	35.7%
Злонамерних поништаја туђих ствари	17	»	33.3%

Највећи број убиства извршен је помоћу *ватреног оружја* (16), затим помоћу *оштрог оруђа* (9), помоћу *туђог оруђа* (6) и *гажење погама* (1).

Узроци са којих су ова убиства извршена леже: у *освети* за (17), у *међусобној свађи* за (6), у *вршењу званичне дужности* при криумчарењу за (2), у *користољубљу* за 3, и у *домаћој расири* за 1. За три случаја узроци су непознати.

Посматрана према местима у којима су извршена изложена убиства јављају се: у срезу рамском 5, у срезу звишком 3, у срезу гружанском 2, у срезу копаоничком 2, у вароши Нишу 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: колубарском окр. ваљевског, пчињском, јабланичком, лесковачком, неготинском, беличком (непронађено), бањском, нишавском, јадранском, мачванском, моравском округа пожаревачког, љубињском, таковоком (непронађено), јасеничком окр. смедеревског, бољевачком, зајечарском, рачанском (непронађено) и моравичком (непронађено).

Детоубиства су извршена по 1 у срезовима: пчињском, лужничком, посаво-тамнавском (непронађено) и подунавском (непронађено).

Једно *нехотично убиство* извршено је у срезу рачанском.

Покушаји убиства извршени су: у срезу власотиначком 2, у срезу јадранском 2, у срезу млавском 2, у срезу таковоком 2, у срезу добричком 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: посав-

ском окр. београдског, колубарском окр. београдског, врачарском, јабланичком, јасеничком окр. крагујевачког, копаоничком, темнињском, моравском окр. нишком, мачванском, поцерском, рамском, голу-бачком, бољевачком, прокупачком, косаничком, трнавском, жичком, и у варошима: Ђуприји, Зајечару и Београду.

Скоро сва ова дела извршен су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу бољевачком 2 (1 непронађено), и по 1 у срезовима: подгорском, неготинском, нишком и зајечарском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу колубарском окр. ваљевског 2, у срезу посавском окр. ваљевског 2, у срезу јабланичком 2, у срезу рамском 2, у срезу качерском 2 и по 1 у срезовима: крагујевачком, гружанском, ресавском, јадранском, мачванском, моравском окр. пожаревачког, љубињском, рачанском, златиборском, трнавском и студеничком,

Паљевине су извршене: у срезу копаоничком 3, у срезу јасеничком округа крагујевачког 2, у срезу зајечарском 2 и по 1 у срезовима: подгорском, јабланичком, пољаничком, власотиначком, беличком, сврљичком, љубињском, качерском, подунавском, бољевачком, трнавском, жичком и у вароши Зајечару.

Вредност свих ових паљевина износи 4.630 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Београду 10 (5 пронађених); у срезу подунавском 10, у срезу хомољском 9 (1 пронађена), у срезу јасеничком окр. смедеревског 7 (5 пронађених), у срезу бољевачком 7 (1 пронађена), у срезу неготинском 5 (1 пронађена), у срезу параћинском 5 (1 пронађена), у срезу деспотовачком 5 (2 пронађене), у срезу ресавском 5 (1 пронађена), у срезу звишком 5 (све пронађене), у срезу рамском 5 (1 пронађена), у срезу млавском 5, у срезу прокупачком 5 (4 пронађене), у срезу косаничком 5, у срезу крагујевачком 4, у срезу лужничком 4 (1 пронађена), у срезу посаво-тамнавском 4 (2 пронађене), у срезу зајечарском 4 (2 пронађене), у срезу ко-

смајском 3, у срезу ваљевском 3, у срезу беличком 3 (1 пронађена), у срезу темњињском 3 (све пронађене), у срезу рађевском 3, у срезу моравском окр. пожаревачког 3 (све пронађене), у срезу врачарском 2 (1 пронађена), у вароши Ваљеву 2 (1 пронађена), у срезу тамнавском 2, у срезу лепеничком 2, у срезу крајинском 2 (1 пронађена), у срезу брзопаланачком 2, у срезу копаоничком 2 (1 пронађена), у срезу расинском 2 (обе пронађене), у срезу алексиначком 2 (обе пронађене), у срезу нишавском 2 (1 пронађена), у срезу белопаланачком 2 (обе пронађене), у срезу јадранском 2 (обе пронађене), у срезу мачванском 2 (1 пронађена), у срезу орашком 2 (1 пронађена) у вароши Смедереву 2 (обе пронађене), у срезу заглавском 2, у срезу тимочком 2 (1 пронађена), у срезу драгачевском 2, и по 1 у срезовима: грочанском, подгорском, посавском окр. ваљевског (пронађена), колубарском окр. ваљевског (пронађена), лесковачком (пронађена), пољаничком, власотиначком, гружанском, трстеничком, левачком, нишком, пожаревачком (пронађена), пожешком (пронађена), жичком и у варошима: Неготину, Нишу, Пожаревцу и Зајечару.

Вредност свих ових крађа износи око 18.000 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу прокупачком 6 (сви пронађени), у срезу крагујевачком 4 (1 пронађен), у срезу добричком 4 (3 пронађена), у срезу ресавском 4, у срезу алексиначком 3, у срезу тамнавском 2, у срезу подгорском 2 (1 пронађен), у срезу лепеничком 2, у срезу мачванском 2, у срезу рамском 2, у срезу подунавском 2, у срезу тимочком 2 (1 пронађен), и по 1 у сре-

зовима: врачаском (пронађен, посавском окр. београдског, колубарском окр. ваљевском, пчињском, лесковачком (пронађен), власотиначком (пронађен), кључком (пронађен), параћинском, лужничком, посавотамнавском (пронађен), моравском округа пожаревачког, љубињском, орашком, зајечарском, пригорском и жичком.

Вредност уништених ствари износи 5430 динара.

Поред изложених дела у току месеца јуна извршено је у Србији и 27 самоубиства и то: у срезу јабланичком 3, у срезу моравичком 3, у срезу љубињском 2, у срезу орашком 2, у вароши Београду 2, и по 1 у срезовима: лесковачком, јасеничком окр. крагујевачког, гружанском, расинском, копаоничком, параћинском, нишком, јадранском, посавотамнавском, таковском, тимочком, беличком, косаничком, и у варошима: Пироту и Нишу.

Ова самоубиства извршена су: *вешањем* 18, *ватреним оружјем* 4, *дављењем у води* 2, *бацањем пред воз* 2, *тровањем* 1, а узроци њиховом извршењу леже: у болести за 7 случајева, у *душевном растројству* за 4, у *домакој расири* за 1, у *страху од казне* за 1, у *честољубљу* за 1, у *рђавом материјалном стању* за 2, у *очајању* за 1, у *шијанству* за 1, а за 9 случајева узроци су непознати.

Покушаји самоубиства извршени су: у вароши Београду 3 (сва три ватреним оружјем), и по 1 у срезовима: жуписком (ватреним оружјем), златиборском (ватреним оружјем), а узроци њиховом извршењу леже: у *честољубљу* за 2 случаја, у болести за 1, у *душевном растројству* за 1, и за 1 случај узрок је непознат.

Општи преглед до сада изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У Ж И	ОКРУЖИ											
		Убиства	Дегубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљењине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	—	—	—	3	—	—	—	—	6	2	—	—
2	« ваљевски	1	—	—	—	1	—	4	1	10	5	—	—
3	« врањски	3	1	—	3	—	—	2	3	3	3	4	—
4	« крагујевачки	2	—	—	1	—	—	2	2	7	6	2	—
5	« крајински	1	—	—	—	1	—	—	—	10	1	—	—
6	« крушевачки	—	—	—	1	—	—	—	3	5	—	2	1
7	« моравски	1	—	—	2	—	—	1	1	22	5	1	—
8	« нишки	3	—	—	1	1	—	—	1	4	4	2	—
9	« пиротски	1	1	—	—	—	—	—	—	8	—	1	—
10	« подрински	2	1	—	4	—	—	2	—	11	3	2	—
11	« пожаревачки	8	—	—	4	—	—	3	—	29	3	—	—
12	« руднички	2	—	—	2	—	—	3	2	—	1	3	—
13	« смедеревски	1	1	—	—	—	—	—	1	21	3	2	—
14	« тимочки	2	—	—	2	3	—	—	4	16	3	2	—
15	« топлички	2	—	—	4	—	—	—	—	10	10	1	—
16	« ужички	1	—	1	—	—	—	2	—	1	1	—	1
17	« чачански	2	—	—	2	—	—	2	2	3	1	3	—
18	Управа града Београда	—	—	—	1	—	—	—	—	10	—	2	3
	Свега:	32	4	1	30	6	—	21	20	176	51	27	5

Из канцеларије Антропометријско - Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 11. августа 1909. године АБр. 1407. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ПРИМЕНА § 356. В. КРИВИЧНОГ ЗАКОНА

Има много законских одредаба, које су тако неодређене, да се увек мора двоумити, да ли је примена њихова у оном или оном смислу правилна и у духу онога, што се при доношењу исте хтело и желело.

У ред тих нејасних одредаба улазе, свакако, и наређења § 356. кр. закона, јер је не само неједнака примена њихова од стране власти, него се у оцени истих не слажу чак ни они, који су писали о значају ових наређења.

Тако од њих г. Душан Николић (Полицијски Гласник бр. 12 за 1908 годину) тврди, да се закупац може силом изгнати из стана само у два случаја, на име: кад *»трајање уговора није спорно«*, јер је сопственик зграде писмено доказао да је рок закупу истекао, или кад је закуп на време отказан (§ 701. грађ. закона) у случајевима кад трајање закупа није нарочито уговорено.

Међутим г. Топаловић (Полицијски Гласник бр. 26 и 27 за ову годину) налази, да су случајеви у којима полицијска власт има наредити истеривање из закупа многобројнији, као год што су, по њему, многобројнији и случајеви, који се из примене ове законске одредбе у опште могу да јаве.

Он управо, признавајући могућност постојања и усмених уговора о закупу, дозвољава сумњу о протеклом року само тада, кад је постојање уговора у опште признато од обеју страна, али је само спорно питање о истеку рока (тачка I. под II.) на у том случају стаје на страну кираџија, налазећи да стоји случај тачке III § 356. в. кр. закона, када на суд треба упутити закупаца а не кираџију.

То је готово једини случај, где он код усмених уговора дозвољава полицијској власти да улази у оцену: постоји ли сумња о истеку рока или не, иначе јој редовно ставља у дужност примену другог става поменутога наређења.

Код писмених уговора он је право полиције проширио на све случајеве, где би истек уговора одиста био сумњив.

Као што се из овога види, г. Николић и Топаловић у основи се мимоплазе у оцени ове законске одредбе, јер док је један стао на страну закупаца, дотле је други уз њих само у једном једином случају, кад је реч о *усном уговору* о закупу.

Улазећи и сами у оцену поменутих законских наређења и поредећи их са оним што мисле г. г. Николић и Топаловић, ми одмах изјављујемо: да нисмо сагласни ни са једним ни са другим, у колико се тиче усмених уговора о закупу.

По нашем нахођењу, наређењима § 356. в. кр. закона, за закупе непокретних добара *тражи се писмен уговор, а да закупца може рачунати на заштиту власти за време трајања овога.*

Усмени уговори узимају се у обзир само у толико, што закупцу остаје право,

пошто га из закупа истерају, да тражи накнаду штете, ако му је ова учињена.

По томе кад год нема писменог уговора о закупу, а сопственик је, међутим, отказао закупу даље борављење у смислу § 701. грађ. закона, полицијска власт дужна је да закупу нареди исељавање према § 356. в. поменутог закона.

Ово отказивање, наравно, мора бити чак и за случајеве тачке друге § 699. грађанског закона, тј. кад се закупац хоће да принуди на исељавање 1. маја или 1. октобра.

Понављамо, наређења § 356. в. кр. закона одузела су сваку заштиту закупу који нема писменог уговора, и по томе је и сама вредност усмених уговора сведена на један грађански спор за накнаду штете.

Такав се закључак једино сме извести из речи: *кирајџија или закупац, може само ауноважном писменом исправом доказивати да рок закупу није истекао или да је продужен; иначе, у недостатку таквог доказа, полицијска власт ће и поред тога што би кирајџија или закупац наводио да је закупу усменим уговором с господарем продужио, поступићи по првом одељку §-а, а кирајџији или закупу остаје право да тражи код суда накнаду штете од господара, ако је кривцом овога оштећен*.

Тврђењу г. Топаловића, да је законодавац оставио без одговора питање: шта ће се радити кад закупац тврди да рок закупу није истекао, које је предвиђено другим ставом поменуте одредбе, нема места, јер кад он и зато тврђење тражи писмен доказ као и за *продужење* уговора, онда несумњиво намеће и исте последице, које повлачи изјава о продужењу уговора, а то је истеривање из закупа.

Ако би се другачије хтело узети, онда се не би гледало на целину и дух поменуте законске одредбе, а законодавцу би се одрицала увиђаност и у опште подобност а то се не сме препостављати. Исто тако, г. Топаловић и сам тешко брани своје тврђење, да се последњи став § 356. односи и на усмене уговоре.

На против кад се он доведе у везу са другим ставом, онда једини логичан закључак може бити тај, да он говори о случајевима, где се по писменим исправама учини рок закупа сумњивим, као што је то могућно баш по примерима које је г. Топаловић изнео у тачкама: 1 и 2. под 1 јер се усмени уговори као што смо напред рекли у опште не узимају у обзир по овој законској одредби.

Коме је, у осталом, позната историја, која је изазвала ову законску измену, он ће и сам знати да се овим изменама ишло нарочито на то, да се на место усмених поставе писмени уговори о закупу.

Истина, ми признајемо, да и Београд и већина градова у унутрашњости, још не знају за писмен уговор бар о закупу станова, и да би, по томе, закупи у опште били у тешком положају према закуподавцима према оваквом разумевају § 356. в. кр. закона, али ова окол-

ност не може да утиче на саму ствар, и могла би бити само повод да се ово питање свестраније регулише законом.

Д. С. К.

ДЕГЕНЕРАЦИЈА И КРИМИНАЛИТЕТ

Adolphe Prins

(НАСТАВАК)

Али, шта је ово према призорима из најнижих слојева друштва уз које, поред дегенерације, иде и беда? Шта ће у сличним приликама бити од једног сиротог ненормалног, па чак и нормалног детета, које је упало у колосалну реку порока, која га све даље носи? Да ли ће се оно моћи дочепати обале? Шта ће оно учинити у свету, код кога је све у противности са најелементарнијим правилима игијене, пристојности и морала? Оно је у напред осуђено да пропадне у борби, за коју је требало толико више енергије и интелигенције, у колико је цивилизација развијенија; оно, дакле, мора пасти на терет друштва као просјак, скитница или преступник.

Овде је чвор проблема.

Наступа моменат кад умно несавршено створење, које није могло успети ни у школи ни у радионици, дође у сукоб са казним правосудјем. У овом моменту држава, судије, адвокати, новинари, који раније нису знали за његову егзистенцију, откривају је одмах, и обраћају јој нарочиту пажњу. Врше се лекарска посматрања, састављају се дугачки рапорти, дају се сјајне одбране, пишу се новинарски чланци и читаве књиге. Почине се још са болесним прецима окривљеног, помиње се леност; објашњују се његови чудновати поступци и његова непослушност из доба детињства; откривају се његови симптоми дегенерације, недостатак његовог памћења и јасног изговарања, његова спорост за разумевањем, а после свега овог дискутује се о степену његове казнене одговорности и налази, да је она ограничена, и да казна с тога треба да буде редуцирана.

Ми не познајемо чудноватије заблуде од ове, која уображава да је помоћу речи: »Ограничена одговорност« унеда нешто светлости у страховите помрчине ненормалног »ја«.

Нашто ово?

Зашто да пред нама, у место разумног бића картезијанске философије, налазимо сензационо биће *Pascal*-ово и *Jansónistes*-ово?

Говори се о ограниченој одговорности, али та одговорност није ограничена већ, на против, проширена, обухватајући и све нас, који нисмо ништа предузимали да би нежну душу ненормалног детета отргли од акције судбине. И пошто раније нисмо за њих ништа предузимали, то још мање можемо остати равнодушни према њима после удара судбине, прокламујући просто ограничену одговорност одраслих.

Ова солуција кобна је са сваког гледишта.

Пре свега буни се, и то с разлогом, јавно мњење које, пред извршним злочиним, захтева, на првом месту, да друштвени ред буде заштићен. А за одбрану друштвеног реда потребно је много више од незнатне казне, која допушта ненормалном створењу да се убрзо врати своме мучном и штетном животу.

Затим се, тако исто с разлогом, узбуњују мислиоци и филантропи, јер, чак и незнатна казна, досуђена ненормалном створењу, излишна је строгост, јер на њега нема никаквог поправног дејства.

Ми се, дакле, налазимо у Њорсокаку, и то због тога што је власт очекивала веома дуго и умешала се сувише доцкан у живот ненормалног.

Онај, који је најбоље изразио ову истину, није криминалиста, већ славни естетичар *John Ruskin*, који у »The Queen of the Air« вели ово:

»Право јавне интервенције у живот злочинаца треба да почне још док у њима клија корупција, а не тек онда пошто су већ дали доказа о својој непоправимости«.

У свом роману: »Stein unter Steinen«, *Suderman* је развио исту мисао и доказао, да поправка одраслих осуђеника, предузета сувише доцкан, има за последицу само обмане.

Јавне власти ово су врло добро схватиле кад су у питању слепи и глуво-неми, јер се о њима старају још од детињства, али ове исте власти ништа не предузимају у корист умно несавршених, код којих су способности закржљале, и који увек остају на веома ниском нивоу.

Најскорије констатације доказују колико је ова неактивност кобна, и откривају три категорије факата од огромног значаја.

На првом месту оне откривају сву величину ране, т. ј. огроман број дегенерисаних у данашњем друштву.

На другом месту оне показују одвећ велику плодност дегенерисаних жена и огроман број ванбрачних порођаја.

Најзад, оне доказују наследни карактер дегенерације.

Први факт и сву замашност зла због њега одавно је у Белгији констатовао *Dr Demoor*, главни секретар друштва за заштиту ненормалне деце. У свом последњем рапорту он тврди, да у нашем друштву једно дегенерисано створење долази на 850 душа. Према подацима којима располаже његово друштво, у самом Брислу и његовим предграђима има око 600 ненормалне деце.

Dr Vervaeck лекар затвора »Minimes« у свом извештају од 27. маја 1907 год. Антрополошком Друштву тврди, да међу 5000 скитница, који годишње прођу кроз бриселске затворе, има: 31% дегенерисаних и 9% епилептичара, т. ј. 40% ненормалних, о којима се у доба детињства нико није бринуо.

У Брислу, доктори *de Croly*, *de Boeck*, *Routa* и професори: *De Joncheere*, *Nyns* ит.д., а у Анверу: *Desguinis*, *Ley* и *Gunzbourg* скренули су пажњу јавног мњења на велики број ненормалних по школама, и посветили се њиховом васпитању: Данас, кад је истина свуда избила на видик,

влада је повела званичну истрагу у циљу констатовања броја ненормалних.

Али, то је нарочито Енглеска у којој је ово питање ушло у практичну и званичну домену. Још пре 4 год. енглеска влада образовала је једну комисију од правника, лекара и једне милосрдне даме, и ова је, после четворогодишњег истраживања и студирања у краљевини и Америци, изложила резултате своје истраге у једном исприном извештају од 500 страна.

Цифре, наведене у овом извештају, у толико су значајније што произлазе из земље у којој је већ много учињено за олакшање физичке и моралне слабости. Извесно је, међутим, да оне ипак не одговарају стварности, јер многе фамилије крију своје ненормалне чланове.

Целокупан број умно несавршених износи, по тврђењу комисије, 270.000, од ког броја само на душевно оболеле долази 120.000. Остатак у 150.000 долази на дефективне и несавршене. Од овог броја, пак, њих 67.000 били су без икакве заштите; они представљају озбиљну социјалну опасност, јер лако могу постати преступници.

У затвору „de Pentonville“ на хиљаду притвореника има их 10—15 дефективних којима, по Dr Vilson-у, није место у затвору.

Што се тиче дефективне деце, коју је комисија налазила у знатном броју, у извештају су изнети детаљни подаци за седам лондонских завода, који примају ненормалну децу.

По тврђењу г-ђе Turner, управнице санитетског одељења ових завода, број озбиљно ненормалних у овим заводима износи 10%.

Други карактеристични факт дегенерације јесте, као што смо поменули, велика плодност дегенерисаних жена које, по правиду, рађају ванбрачну децу.

Инспектори добротворних завода у Енглеској, чувари сиротиње, директори и директорке азила неподељеног су мишљења, да у својим заводима притежавају велики број дефективних или умно и морално несавршених жена; да ове жене готово увек имају више деце, и да су ова деца махом ванбрачна.

У Манчестру, међу 94 породице за 3 месеца било је 19 дефективних жена, од којих су само 2 имале брачну децу.

У Сомерштуру, половина породица била је дефективна, а три четвртине деце ванбрачне.

У азилу Шток, 16 дефективних жена имале су 116 деце.

Dr Barclay, из Единбурга, тврди, на основу свог искуства, да дефективне жене имају много деце. Он је испитивао једну жену која је имала десеторо деце, а која их притом није могла избројати на прсте.

Dr Tregold предао је комисији једну листу од 65 дегенерисаних жена, од којих су њих 48 имале 116 деце.

Трећа карактеристична црта дегенерације још је жалоснија; то је њен наследни карактер.

После извесног латентног стања, ненормалност избија изненада, нарочито под утицајем беде, алкохолизма и порока.

Једном већ појављена, она прелази и на потомке, који је даље преносе на своје потомке.

Овај факат потврдили су лекари у поменутој енглеској истрази масом очигледних примера.

Dr Clouston лично је посматрао у својој дугој каријери дегенерисана створења, која су представљала већ трећу генерацију анормалитета.

Dr Barclay имао је у својој служби, у времену истраге, једну дефективну жену, која је имала десеторо деце. Најстарије од њих — кћи такође дефективна — имала је ванбрачну децу са несумњивим знацима дегенерације.

У једном институту за дефективне, у Пенсилванији, делегати комисијеки наши су, међу хиљаду деце, 10% која су представљала трећу дегенерисану генерацију.

Треба ли да очајавамо пред овим фактима? Треба ли да се бојимо, са Darwin-ом, Spencer-ом и Nietzsche-ом да ће нас потопити све већа и већа бара зла? Зар не би, ако би се овако продужило, остало од нас свега неколико потпуно здравих индивидуа, које би се морале чувати у музеуму као типови једне ишчезле феле, и које би тада у истини представљале праве анормалитете у средини дефективних, несавршених и дегенерисаних, који би сачињавали средњи тип нормалног човека.

Срећом нема никакве бојазни од овога. Спасење је наше у томе, што наслеђе појачава дегенерацију и на овај начин доводи организам дотле, да постаје неспособан за репродукцију.

Али, ово никако не значи, да ми треба да скрстимо руке, и да оставимо природу да чини своје. То би било и свирепо и опасно. Оставити дегенерисане саме себи, значи радити на увећању беде и криминалитета. Ако филантропска дела у корист злочинаца остају безуспешна, то је стога што су извори криминалитета много дубљи но што се то обично верује. Quetelet је с пуно права казао: беда је један од узрока криминалитета. Али, поред материјалне сиротиње, постоји и сиротиња умна и морална. Пре него се бринемо о сиромашу због његовог сиромаштва, и о преступнику због његовог преступништва, потребно је да се занимамо примитивним фактима који су провоцирали сиромаштво и преступ, а то је основна неподобност дефективних да живе правилним животом. И пошто ми неможемо да жртвујемо дефективне у интересу над човека, то смо дужни да их штитимо у интересу свију.

Постоје свега два пута и начина: или примена смртне казне на све дегенерисане, или заштита дегенерисаних; средине овде нема.

Заштита наша треба да почиње још од њиховог детињства, јер тада на њих почињу дејствовати мистериозни утицаји, који су од предсудног значаја по њихов живот, као год што и они сами у ово доба најлакше подлежу болесним утицајима модерног живота.

Према нашој судској статистици, од 40.000 осуђеника мушког пола у 1907 год. било их је:

105	испод	16	год.
2038	од	16	до 18 „
5532	„	18	„ 21 „ и
7663	„	31	„ 25 год.

Дакле, око 16.000 сасвим младих преступника, о којима се нико није благовремено постарао.

До душе, у данашње доба већ се осећају извесни, махом усамљени покушаји, у корист дегенерисаних. Тако је санитетски савет у Брислу решио, да се подигне један завод за анормалне. У Брислу, Гану и Анверу постоје школе, а у Локерну и Лумену азили за дефективну децу. Али, све ове мере палијативне су. За делање у овом правцу потребан је нарочити план, тачно утврђен циљ, стална акција, општа контрола и велике реформе. Ове последње двојке су: законодавне и васпитне.

Испитајмо прво законодавне реформе. Њихова основа било би законодавство о заштити детињства, које је модерно право готово свуда осветљало. У Белгији је још пре 20 год. вотиран закон о заштити детињства, који је поднео Jules Lejeune. Треба само видети колико би деце пропало и постало злочинцима за последњих 20 год. да овај закон није донесен.

Белгији су убрзо следовале и остале државе.

Год. 1891 вотиран је у Енглеској „Custody of Children Act“, а децембра месеца 1908 год. „Children Act“, који сачињавају целину законодавних мера у циљу заштите детињства.

У Пруској је 1900 год. донет закон „Fürsorge Frziehung der Minderjährigen“, а у Холандији су, 1905 год. „Kinderwelten“ организовале заштиту детињства.

Данас се свуда признаје, да је законодавство о заштити детињства основа целокупном кривичном законодавству, али се исто тако признаје и то, да треба поћи још даље: да треба специјализирати мере заштите кад је роч о ненормалној деци и проширити их на све дефективне којима је потребна потпора.

Ништа није логичније од овога, и грађански закон данас већ интервенише кад год је у питању материјални интерес ненормалних. Он покушава да спасе имовину, али не мисли на спасење душе. Сирота ненормална створења обично немају никакве друге имовине до своје личности, па с тога се ми морамо трудити да им је сачувамо. Јер, док инерција власти по грађанском закону може довести до материјалне пропасти, она овде, према дегенерисаним, има за последицу злочин.

Ово није све.

За нову институцију потребан је и нов организам.

Правне и друштвене науке уче нас, да према дефективним треба предузимати разнолике мере, па с тога је потребна централа која ће овим мерама руководити. Ми већ имамо одељење за игијену, али нам је потребно још једно одељење за душевну и моралну игијену, које ће се искључиво старати о дегенерисаним. Органи овог одељења вршили би надзор над разним категоријама не-

нормалних и одређивали би, у сваком специјалном случају, природу потребног режима. За све ово потребне би биле смишљене одлуке и најбрижљивији надзор.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ТЕОРИЈА ЕВОЛУЦИЈЕ У КРИВИЧНОМ ПРАВУ

фон Лист

1. Данашња епоха одликује се од ранијих манифестовањем живе жеље, у свима редовима друштва, за јединством свега онога што спада у домену истине. Није реч само о свима фактима нашег сазнања, већ и о свему осталом што осећамо и што хоћемо да остваримо. Ова жива жеља јесте она, која се труди да изглади противречност између природе и духа, између каузалитета и финалитета; између експерименталног истраживања и наших субјективних идеја; између интелектуализма и волонтаризма.

Монистичко схватање природе, које треба да доведе у склад наше искуство, засновано на простору и времену, са вечношћу која не познаје ни простор ни време, могућно је само уз припомоћ нашег искуства, али оно неминуовно превазилази ово, јер га ми не можемо схватити осим помоћу метафизичких принципа, т. ј. помоћу принципа надмоћнијег над искуством, који мора учинити крај дуализму у свету спољашности.

Али епоха, која жели да се ослободи догама хришћанске религије, и која не налази задовољства у спекулацијама филозофије, стране свету, може тражити метафизички принцип, неопходно потребан њеном монистичком сватању само у научној хипотези која би, заснована на дубоком проучавању факата, била у стању да скупи у целину закључке овог проучавања.

2. Научна хипотеза, која нам допушта да формирамо монистичко схватање, јесте теорија еволуције. Претпостављајући сталну корист од каузалне егзистенције, она уноси јединство у посматрање стварности и вредности; између каузалитета и финалитета. У домену биологије теорија еволуције учи нас, да су се прости, једнолики и нижи организми развили постепено, услед саме природне потребе, у организме сложене, разнолике и више; она нам допушта да загледамо у најдању прошлост и показује нам у перспективи будућност са сталним и бесконачним прогресом; она, најзад, везује индивидуу са природом онако исто као каузалитет са финалитетом.

Ја се овде не могу упуштати у испитивање разних облика теорије еволуције, ја их допуштам саобразно теорији селекције, која има основа у борби за живот, и која се врши у два правца: уништавањем неспособних и чувањем способних, што има за последицу усавршавања. Еволуција је, дакле, заснована на адапцији и наслеђу.

3. Монистичко схватање допуњује се развијањем биолошке и социолошке теорије еволуције. Исто тако и овде она до-

пушта хипотезу о сталној користи од каузалне егзистенције; исто тако и овде она учи, да су се прости, једнолики и нижи облици друштва постепено развили у облике сложене и разнолике; она нам открива генетичку везу између првих почетака социјалног живота и данашњих држава и народа. Најзад, она и овде сматра као главни фактор селекције, који води прогресу, борбу за живот између разних облика друштва. У борби између фамилија и племена, између насеља и држава нижи социјални облици елиминисани су, док су се виши облици уздигли до социјалног живота, који се стално усавршавао и усавршава.

Један исти принцип влада и у биологији и у социологији, па ипак је напредак различан. У домену биологије оружје у борби за живот произлази од природних користи, од особина животиње које се преносе наслеђем. У борби између друштва поред природних користи долази и интелектуално оружје, које из дана у дан постаје све важније, осигуравајући на овај начин културне користи које прелазе с генерације на генерацију, не помоћу наслеђа, већ традицијом, речју и књигом, наставом и примером. Уз ово иде и једна друга, много важнија околност. Међу користима од цивилизације фигуришу све виталне функције друштва и његових органа — огромно поље уређења и администрације — што даје могућности за вршење вештачке селекције, поред природне; да се из друштва искључе неспособни; да се адаптирају средњи и што више усавршене способности.

4. Социјална функција казне у прошлости, садашњости и будућности на овај начин постаје нам разумљива. Казна је у почетку била само искључење из друштва штетних организама, т. ј. индивидуа које се, по својим физичким и моралним диспозицијама, нису могле прилагодити условима друштвеног живота. Инстинктивна реакција друштва претвара се постепено у корисно искључење злочинаца из друштвене средине. Искључење ово везано је за извесне услове и врши се по извесним правилима, оно се трансформира са самим друштвом постајући све човечије; оно почиње од свирепог, јавног извршавања казне и свршава се до интернирања у азиле.

Поред ове прве социјалне функције, казна такође врши и једну другу — прилагођава друштву злочинаца, који има потребу за прилагођавањем, и који се у опште може прилагодити. Ова функција појављује нам се још у системима компезације, *Friedensgeld* и *Vergeld*, затим у новчаним казнама јавног права средњег века. Историја казне лишења слободе нарочито нам показује, да су социјална функција казне и вештачко прилагођавање злочинаца друштву бивали постепено све боље и боље схваћени. Будућност казне потпуно је означена, у смислу њене рационализације, као друштвено средство искључена и адапције.

5. Као једно од ових средстава — извесно не најважније — казна се мора уврстити у систем и разликовати се све све више и више од социјалних средстава

вештачке селекције. Ја не могу овде развити потпуно ово схватање, које би нас одвело у срце мешавине мишљења која данас преовлађају, нити га пак могу узети у одбрану против приговора који би се могли истаћи, али хоћу да га посматрам у још једном правцу.

Вештачка селекција, исто тако као и искључење и адапција, у нашем данашњем друштву акти су државне администрације. Мере, које треба остварити пре примене ових акта, процедура коју треба извршити, принципи према којима се они примењују, а пре свега њихова природа и мера, — све је то одређено државним законом. Познато правило: *nullum crimen, nulla poena sine lege* примењује се не само на казну, већ и на све акте друштвене селекције.

Кад мој поштовани колега Гарсон захтева да кривични закон задржи свој објективни карактер да би се заштитила индивидуална слобода, ја се потпуно слажем с њим, само што ја мислим да ово треба проширити на све случајеве, у којима имају да се предузму мере искључења и адапције. Могу постајати различита мишљења до границе индивидуалне слободе, али ова граница не сме бити повређена. У колико се више задира у индивидуалну слободу казном искључења и адапције, или осталим мерама сигурности и васпитања, у толико брижљивије треба утврдити хипотезе, природу и мере овог задирања.

Само у оним случајевима кад индивидуу својим персоналитетом грози брзом опасношћу заједничком друштвеном животу, њено принудно издвајање из друштва за дуже време или вечити надзор оправдани су. Ево због чега је студирање појма и природе опасног стања злочинаца постало данас основно питање како са гледишта научног тако и са гледишта законодавног. Са овог разлога и Међународно Удружење за Кривично Право, имајући поново да испитује овај велики проблем, ставило га је на прво место дневног реда идућег међународног конгреса за кривично право. Ја се не надам да ћемо га тако лако решити, али ми идемо његовом решењу корак по корак. Питање о напуштеној младежи и малолетним преступницима данас се већ може сматрати као решено. На реду су остали делови програма. Наши наследници имаће утрвен пут.

Revue de Droit Pénal et de Criminalogie.

УБИСТВО ОДМЕТНИКА АНЂЕЛКА — БЕЛЕ

(СВРШЕТАК)

13. јула још око 6 сах. пре подне одређене потере кренуле су се на посао да свој одређени задатак изврше. Ну одред потере којим је руковао г. Рамадановић вратио се већ у Средњево око 12 сах. у подне, без резултата, и Рамадановић је тада реферисао г. Тодорићу да је чуо код „Шувајићске механе“ од једног детета како је одметник Анђелко ухватио на њиви

неког Михаила Аксентијевића, старца из Царевца, и како га је уценио са 50 дуката.

Ова је вест г. Тодорића бацила у бригу; јер је видео да је Анђелко од освете препао да врши и друга злочина дела па и уцене, те је, и ако су г. Рамадановић и људи што су с њим дошли пали од умора и жеге, одмах онога часа вратио их у Царевац давши им још десетак одморних жандарма и наредио им да иду и да се тамо известе о уцени, а нарочито о месту на коме је ова извршена, па да то место најпажљивије претреса не би литом приликом на Анђелка наишли. А одмах је и осталу потеру о овом догађају по нарочито спремљеним коњаницима известио (јер је наредио те је за све време гоњења Анђелка код сваке општине стајало спремних дању и ноћу по 6 кола коњских и по 5 коњаника. Кола да би брже и лакше пренели војнике с једног краја на други кад затреба, а коњаници да односе и доносе потребне извештаје) и наредио јој да одмах иде пут Царевца и тамо се саставе са г. Рамадановићем. Г. Рамадановић је поступио онако како му је наређено и отишао је у Царевац.

Са Михаилом се пак ово десило: неки Радован М. Марковић покварен и осуђиван младић из Царевца потказао је Анђелку Михаила и да има новац — накит женски — те га је овај на њиви заробио и у кукурузе дубље увео тражећи му паре, иначе убиће га. Старац немајући паре при себи мољаше да га пусти кући да новац донесе, но како са Анђелком беше ту и овај Радован, то Анђелко нареди Радовану да оде Михаиловој кући и јави сину његову да му је отац заробљен и да ће га Анђелко убити, ако уцену од 50 дуката одмах не донесе, запрети Радовану да о томе ником ништа не казује. Радован је отишао у Царевац и нашао и саопштио поруку сину Михаилову. Син, немајући другог новца, а бојећи се за живот свога оца немаде куд, већ откине са врата своје жене низу дуката и са Радованом однесе Анђелку. Анђелко преброји дукате и кад нађе да нема тражених 50 већ само 47 дуката, стаде се љутити и претити да ће их све побити. А кад се син поче клети да нема више ни једног, — онда онај Радован рече: »Заборавао си. Остао је онај велики дукат (у вредности од 6 дуката). И Анђелко тад врати понова Михаиловог сина кући у Царевац да му и тај велики дукат донесе, но под строгом претњом да о свему овоме никоме ништа у селу не сме казивати, у противном да ће му убити оца и код куће побити сву чељад. И син је извршио »верно« заповест и о свему овом није никога у селу известио.

Пошто је Анђелке сад добио сав тражени новац — пустио је и старца и сина му, ну старцу је том приликом предао једно писмо под претњом да га одмах однесе и преда у Царевац Миленку Аћимовићу, деловођи општине камијевске, којим је и овога уценио са 60 банака. И старац је ову заповест најтачније извршио, никоме ништа не казујући. Чим је Аћимовић примио Анђелково писмо, којим га овај уцењује, и у коме је означио место на коме ће уцену чекати, — он је са

својим писмом, оног часа послао у Средњево г. Тодорићу и овај је то све примио у 3½ часа по подне.

Писмо Аћимовића гласи: 13/VII 1909 год. Господине Инспекторе, Царевац. Пре пола сата донесе ми писмо од хајдука Ђеле — Михаило Аксентијевић из Царевца, којим ме уцењује са 500 динара.

Михаила је нашао у њиви у Пискарку у његовој њиви. Истога је ухватио и син га је откупио — положио 50 дуката у злату — накит са снаје.

Михаила кад је задржао у њиви ту је прошао и Радован М. Марковић кога је хтео убити и наређивао му даље шта има да ради.

Михаило се боји и молио ме да не јављам никоме а Радован ме гони да вам јавим.

Ово се све десило око 12 сати у Пискуру између Царевца, Средњева и Камијева.

Писмо које ми је писао шаљем Вам и молим вас да у Царевац пошаљете 7—8 жандарма“.

Из писма Анђелковог упућеног Аћимовићу, и овога, г. Тодорић је видео да се Анђелко налази у кукурузима између села Царевца, Средњева и Камијева, у месту »Пискуру«, где очекује уцену од Миленка, па је то писмо с наредбом одмах послао по коњанику г. Рамадановићу, а јавио и наредио и осталој потери, која се већ налазаше у тој околини и да опколи место »Пискур«, претресе све кукурузе ради проналаска Анђелка, послав му у помоћ још 20 жандарма и других наоружаних људи. Дотле се већ беше један већи део људи из остале потери споји са потером г. Рамадановића, па према добијеном наређењу опколе место »Пискур«. Тај се ланац стаде скупљати у све ужи, претресајући уз пут све редом и после по сахата таквог трагања и претресања, на 30 мет. од друма Градиште — Средњево — Кучево, а преко пута »Шувајићске механе«, наиђе Никодије Радосављевић, пешад. каплар пожаревачког жандар. одреда на одметника Анђелка, који се беше прикрио у кукурузу иза неких врежа од бундева, те му је могао спазити само шубару на глави и једно раме, због чега несмеле одмах пуцати, бојећи се да то не буде које друго лице или потајник, те му најпре довикну: пет! На то Анђелко скочи иза врежа и опали пушку на Никодија, но већ беше од овога погођен у десну руку, те брзо пребаци пушку из десне у леву. У том моменту беше погођен у десну ногу од поднаредника Илије Радосављевића. И добив и овај ударац Анђелко је викнуо: Доста те, браћо, ваш сам“, али не беше још добро ни изговорио последње речи, добио је још три смртоносне пушчане повреде у прима од жандарма: Николе Тоскића пешад. каплара, Павла Андријашевића редова пешака и Милоша Станојевића пешадијског каплара, те се мртав скљусио.

На овај пуцањ дотрчала је и остала потеря и г. Рамадановић, који се налазио у близини ове погибије, па је наредио да се убијени Анђелко изнесе на друм и претресе. Убијен је око 5 сах. по подне. Претресом нађен је при Анђелку сав онај

новац од 50 дуката узет тога дана у подне од Михаила. Поред овога нађено је при њему још само: 1-70 дин. његовог новца, пушка брзометна оног војника, муниција бројно више но што је од војника отео, што значи да је још набављао, један сахат са простим ланцем, и неке друге ситнице, што је све ушло у протокол претреса.

Ето, на овај и овакав начин завршио је свој живот један неваљалац, који је за кратко време од циглих 17 дана (од 26. јуна до 13. јула) хајдуковања уништио пет људских живота, двојицу тешко повредио, на попа пуцао и Михаила уценио.

Пада у очи, да одметник Анђелко није ни једну своју жртву сачекао и гађао с преда, с лица, већ увек кад му је она леђима окренута била. Тако је с леђа убио Милутина и дете Раду, Николу кроз прозор, па оног војника на извору, жандарма и селака на стражи и најзад Стевана на њиви.

Овако је чинио или из велике препредености или из кукавичлука.

Тога дана г. Тодорић је поднео био г. Мин. Унутр. Дела извештај следеће садржине:

»Данашња потеря од жандарма успела је да одметника — хајдука — Миловаповића у непрегледним кукурузима и врбацама пронађе и убије после његове кратке одбране.

Опширан извештај поднећу по моме повратку.“

Тело убијеног одметника пренето је још истог дана у Средњево, а сутра дан извршена је секција над лешом, пошто је убијени одметник претходно сликан.

Ђела је сахрањен крај друма Велико Градиште — Кучево, а на месту где се скреће за Средњево.

Противу јатака поведена је и води се жива истрага, и они неће измаћи праведној осуди за своја дела, којима су припомогли, да Ђела угаси неколико невиних људских живота.

Убиством Ђелиним ослобођено је Средњево и околина једног подмуклог и суровог зликовца, коме је ретко наћи равна у криминалној историји, да је тако лако и безразложно људску крв проливао.

Енергичан, mudar и предан рад инспектора г. Тодорића, у распореду и начину за хватање овог одметника — похвалан је и заслужује пажњу претпостављеног му Министра, а благодарност Средњеваца и околине, што их је овог зликовца ослободио.

Исто тако за похвалу је рад г. г. Рамадановића, командира жандар. одреда Павла Ђурића, среског начелника и среских писара, као и жандарма, који су у потери учествовали, јер су сви своју дужност, са пуно напора и тешкоће смело, одважно и предано вршили. §.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине доњо-речичке, актом својим Бр. 1740, пита:

»Расписом господ. Министра Унутраш. Дела, од 19. децембра прош. године Бр. 10469, наређено је, да се све општине убаштине на своја општинска имања у року за 3 године, од кад овај закон ступи у живот. Сада, пак, понављајући ово наређење, средња власт наредбом од 28. јуна ове год. Бр. 12157, наређује, да се на сва општинска и сеоска имања имају општине убаштинити најдаље до 1. августа ове год. што ако не учине, дужна је надзорна власт да то изврши на рачун општине.

Ову општину састављају 12 села. Свако село има своју утрину, на коју плаћа порезу по пописној књ. »Б^а», од првог пописа — 1884/5 године. Док су ове утрине биле у целости — неразрађене те су служиле само за попасу стоке, пореза је на њих разрезивана по броју стоке; али како су од пре десет и више година сва села своје утрине *претворила у ред зиратне земље* (јер су ову сеоски поделили и разорали), то сада сваки свој део ужива и порезу плаћа сваки на своју парцелу, но не на зиратну земљу већ утринско земљиште.

Поједине општине у овоме крају премеравају сеоске утрине и убаштињавају своје сељане, али то је гди ове стоје још у целости те и сада још служе сељанима за испашу стоке.

Суд учтиво моли уредништво за објашњење о томе: »Могу ли се и појединци убаштинити на своје — разрађене парцеле пошто разуме се *укупно — сеоско више нема ништа*, а ове утрине није могуће више враћати у првобитно стање с тога, што на истој сада има винограда, воћњака итд. подобно. Ово би било и по државне интересе корисно стога, што би после убаштињења ова земља уведена у ред зиратног земљишта по класама, а не као сад, плаћа се на утрину и јавне испусте док међу тим, то је сада све зиратна земља а у свију села ове општине овакове земље има више од 800 хектара, ову уживају од ослобођења ових крајева.

Ово је дало повод питања отуда, што се наређује да се сва села на своја имања што пре убаштине а за појединце као што је случај у овој општини није ништа обухваћено».

— На ово питање одговарамо:

Утрине нису неограничена својина појединих општине, са којима оне могу располагати како хоће и мењати првобитни облик и намену ових.

И по закону од 7 марта 1858 године ВБр. 254, и по чл. 12. закона о непосредном порезу, и, на послетку, по чл. 33 тач. 11. закона о општинама, оне стоје под надзором државе као заједничка добра (§§ 234 и 248 грађанског закона) и нико их не може присвојити без одобрења државе.

Према томе, ако подела утрине о којима суд говори у предњем акту, није извршена са пристанком и одобрењем државних власти она не вреди ништа, и сви они, који су деобом дошли до каквог комада утрине прости су самовласници по § 375. а кривичнога закона.

Одмах треба наредити општинском пуномоћнику, да против свију ових погдне тужбе за заузеће, па кад се тим

путем врате утрине у својину општине и села, онда се убаштинити.

Ако села сем подељених утрине имају још довољно утрине за испашу стоке, те би тако било непотребно да се подељене утрине враћају у првобитно стање, онда се може донети зборска одлука о подели већ подељене утрине, обухватајући и усвајајући, наравно, стање које је већ створено и постоји, и ту одлуку послати преко надлежних власти Државном Савету на одобрење.

Ако би он одобрио ову поделу, односно признао раније извршено разграбљивање, онда би се појединци могли убаштињавати на своје делове, а дотле никако, јер су они стално самовласници све докле се тај поступак надлежно не би одобрио.

Ако се деоба не одобри, онда ништа не смета да се имање одузме од захватача она околност, што су засадили винограде и воћњаке, јер су то чинили на туђој земљи.

II

Деловођа општине горњо-белоречке, пита:

»У члану 30. зак. о општинама стоји, да на општинском збору имају право гласа сви пунољетни грађани општине, који плаћају држави најмање 15 динара непосредне порезе на годину, рачунајући ту и стални државни прирез, а који нису према пропису чл. 32. истог закона право гласања изгубили.

Задругари, који су навршили 21 годину, имају право бирања на општинском збору ма колику непосредну порезу плаћали, само ако не стоје у изузећу из чл. 32. истог закона.

Како није законом предвиђено: да ли се непосредна пореза има рачунати само по делу који припада старешини задруге или целокупна пореза свију задругара, пошто у распореду пореза целокупна пореза свију задругара стоји на старешини задруге, јер општински судови не раде подједнако већ неки узимају само део порезе старешине задруге, а неки пак целокупну порезу која стоји на старешини задруге. Сем тога сада ове године повећан је државни прирез од 75% јер је поред сталног државног приреза 75 од сто одобрен привремени државни прирез још 25%. То се овим учтиво моли уредништво Полиц. Гласника да изволе у наредном своме листу објаснити следеће:

I. Да ли се за право гласања има узимати само пореза колико на део припада старешини задруге, кад се подели на све задругаре, или се има рачунати целокупна свију задругара, пошто је и у распореду сва пореза записана на старешину задруге, и

II. Да ли се има за право гласања рачунати поред сталног државног приреза 75% који је законом признат и привремено 25% који је ове године одобрен?»

— На ово питање одговарамо:

По чл. 30. закона о општинама, задругари, где се убрајају и отац са синовима, имају право гласа на општинском збору *ма колику непосредну порезу плаћали*, само ако иначе не стоје у изузећу.

Кад ова законска одредба пружа овакво право, онда је са свим све једно да ли ће се за основицу узети укупан задружни порез или само део старешине.

По члану 30. истог закона, право гласа на општинском збору имају они, који плаћају држави најмање 15 динара непосредног пореза на годину, рачунајући ту и *стални државни прирез*.

По чл. 76. закона о непосредном порезу, стални државни прирез износи 75% од суме непосредног пореза.

Према овоме, и значају чл. 30. закона о општинама, само овај прирез узима се у рачун при одређивању права гласа, а никако се не може узети и 25% што је одобрено привремено једногодишњим финансијским законом.

III

Г. Драг. Милановић, новинар и штампар из Шапца, пита:

»Да ли правила Г. Министра унутрашњих дела од 4. јануара 1904 године ПМ 176. прописана на основу чл. 36. закона о општинама, важе и за избор општинских часника, или само за остале зборске радње?»

— На ово питање одговарамо:

Правила о којима је реч, важе како за избор председника и кметова општинских, тако и за све остале зборске радње.

По њима се стално врши избор и остали зборови у свима местима, која се њима предвиђају.

IV

Суд општине новоселске, актом својим Бр. 1843. пита:

Велимир Карамарковић, земљоделац из Н. Села, који се сада налази у притвору код крушевачког првостепеног суда за три кривична дела, пресудом овога суда од 15. јула т. г. Бр. 1686, кажњен је са пет дана затвора за дело из §-а 357. тач. 1. крив. закона.

Како није искључена могућност, да Велимир буде дуже времена у притвору код суда, јер одговара за дела која су у стицају; то суд моли уредништво за објашњење: на који се начин може извршити поменута пресуда према Велимиру, а да не застари; и може ли се и на који начин сада извршити пресуда?»

— На ово питање одговарамо:

Ако суд пусти Велимира из притвора пре него што пресуда застари, онда ће суд извршити своју пресуду.

Не буде ли овај случај, него он остане у притвору за све време докле пресуда не застари, онда ће се просто констатовати решењем да је пресуда застарила због тога, што је стајала апсолутна немогућност за њено извршење по кривичној части, него ће се извршити само по своме грађанском делу.

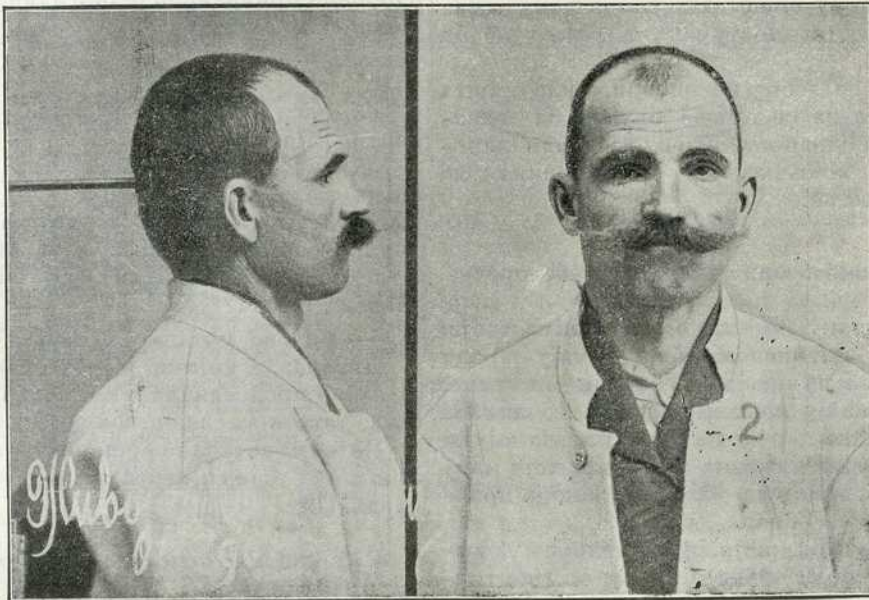
Док је он у притвору за веће кривце, не би се могло приступити извршењу ни по начелу, постављеном у § 248. кр. суд. поступка.

За застарелост пресуде у оваквим случајевима, не може бити нико одговоран, јер то није дошло ничијом непажњом, него по сили прилика, које онемогућавају сваки рад власти.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин — Живко Маринковић, осуђеник пожаревачког завода, а бивши пиљар из Београда, чију фотографију износимо, 8 ов. м-ца побегао је из заводске болнице. **Живко** је стар 40 год., средњег раста, очију жућкасто-зелених, косе и бркова смеђих, на себи има гуњ од шајка са гајтанима. Од особених знакова има: брадавицу величине зрна од сочива, на средини унутрашње ивице левог ноздрве; младек, длакав, величине 3.5/1.5 см. за 34 см.

испод седмог кичменог обртља, за 7 см. удесно од кичме и слепоочну ћелавост. На осуди је био због крађе, а осуђен је пресудом прв. суда за варош Београд. П раније био је осуђиван због опасне крађе на 2 год. робије, пресудом истог суда. — Денеша пожаревачког казненог завода. Бр. 4076.

Вилиам Вартон, благајник амерканског друштва «United states Express Societa Anonima

Italiana» побегао је 12. јуна и собом понео друштвеног новца у суми од 2800 долара (14 хиљада динара) у талијанској, енглеској, фран-

цуској и амерканској монети. Вилиам је стар 26 година, средњег раста, здравог изгледа, угасите косе, малог прхавог носа; на себи је имао: браун одело, браун ципеле, сламни шешир (округао или панаму), а собом је носио и једну нову путничку торбу. Ианосећи Вилијамову слику, обраћамо пажњу свима полицијским и општинским, а нарочито пограничним властима на његову појаву. На случај проналаска, треба га притворити, претрести и одмах о томе известити Управу града Београда. Друштво даје 200 долара (1000 динара) на име награде онеме, који га буде ухватио.

Непознати разбојници 5. тек. м-ца извршили су разбојништво са убиством на гра-

ници среза звишког и поречког, атара села Бољетина и по том побегли. Један је од разбојника стар 35 година, малог раста, сувољав, плав, смеђих малих бркова; на себи је имао црно сукнено одело, а на глави преврнуту јагнећу шубару. Остали су разбојници били скривени, с тога им је опис непознат. — Денеша начелника среза поречког Бр. 7683.

Танаско Радојковић, «Товрљан», из Краљева, који се издаје и као Милутин Павловић, из Велике Дренове, чија је слика изашла у 25. броју «Полицијског Гласника», за ову годину, побегао је из крушевачке окружне болнице, где је био на лечењу. — Денеша начелства округа крушевачког Бр. 8992.

Аврам Бошковић, Циганин из Врела, који одговара за опасну крађу, побегао је 8. тек. м-ца испред спроводника. Аврам је стар 20 година, високог раста, црних очију, дугуљастог лица, малих бркова, брија се; у сељачком је оделу, на ногама има дебеле вунене чарапе, а на глави шубару. — Денеша начелника среза тамнавског Бр. 11015.

Јанко Ст. Дилић, из Шарбаповца ср. белевачког, који је пресудом зајечарског првостепеног суда од 10. марта тек. год. Бр. 5243, осуђен на годину дана затвора, побегао је ноћу између 10. и 11. тек, м-ца из зајечарске окружне болнице где је био на лечењу. Денеша начелства окр. тимочког Бр. 11688

Спира Петковић, снајдер, слободњак робијаш, родом из Ниша, побегао је 4. тек. м-ца из нишког завода. Спира је осуђен због крађе на 8. год. робије. Он је средњег раста, косе

црне, граорастих очију, правилног носа, густих црних бркова, округлих образа, стар 34 год., од одела носи панталоне, капут и прслук, на глави шајкачу, а на ногама чарапе и опанке. — Денеша Управе нишког казненог завода Бр. 1576.

Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за свима побеглим личностима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издаде, с позивом на означене бројеве акта или денеша.

УХВАЋЕН

Тихомир Поповић, осуђеник пожаревачког казненог завода, чија је потерница изнесена у 28. броју «Полицијског Гласника» ухваћен је, те је према томе престала потреба за даљим његовим тражењем.

ТРАЖЕ СЕ

Миладина Михајловића, из Рујишта, среза ражањског, који је отумарао од своје куће незнано куд, тражи начелник среза ражањског ради предаје родитељима. Миладин је стар 13 година, малог раста и у опште плав. — Денеша начелника поменутога среза Бр. 7727.

Велибор Крстић, шегрт напуцијски, родом из Београда, стар 12 год. у опште смеђ, ошишан, у половном грађанском оделу, отумарао је незнано куд. — Акт Управе града Београда Бр. 37530.

Нека све полицијске и општинске власти живо потраже нестала лица и пронађене упуте именованим властима, које су тражење објавиле.

ЌРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 23. и 24. пр. м-ца Драгољубу С. Миленковићу, из Свилајинца, украдена је једна кобила, матора 8. год., врине длаке, цветаста, са жигом положено В. — Денеша начелника среза ресавског Бр. 12807.

МАНГУП СТОКА

Код начелника среза моравичког, налази се једна мангуп кобила са двоје ждребади. Кобила је мрко-доратасте длаке, у лево око ћорава, на горњој страни врата и десној плећки има убој од самара, поткована је турским ковом; ждребад имају по једну годину, доратасте длаке, једно је мушко, а друго женско. Сопственика упутити поменутом начелнику с позивом на денешу Бр. 12024.

На Умци нађен је један јунац, матор 3 године, биковит, зелене длаке и широких рогова. Сопственика упутити начелнику среза посавског округа београдског с позивом на денешу Бр. 13787.

Код Стојадина Стојковића, из Белог Брега ср. александарског, нађена је кобила без пасоша; длаке је куласте, лисаста, мало брњаста, висока 1.48 см., стара 2—3 год. без жига. — Денеша начелника среза александарског Бр. 10226.